

Pierwsza część pracy teoretycznej została poświęcona ogólnej charakterystyce społeczeństwa. Pomogła ona w zrozumieniu cech specyficznych dla zbiorowości, której członkowie zamieszkują wspólny obszar. Nie związani więzami pokrewieństwa są złączeni swoistym genius loci i potrafią wykreować silniejsze relacje niż rodzina. Badania doprowadziły do kolejnych rozpraw na temat miasta. Jest ono miejscem szczególnym dla mieszkańców, ponieważ zezwala na identyfikację lokalną, która jest niezastąpionym motorem rozwoju. Korelacje pomiędzy jednostkami, grupami nieformalnymi i formalnymi organizacjami tworzą sieci społeczne, z którymi najbardziej identyfikujemy się na wysokości miasta. Jego opisanie i scharakteryzowanie było kluczowe w rozwinięciu projektów plakatów dotyczących dzielnic Jaworzna. Oprócz charakterystyki miasta, omówione zostało pojęcie dzielnicy. Najczęściej stanowi ona pewien odrębny obszar, spójny pod względem geograficznym, etnograficznym lub historycznym. Często może się wyróżniać np. charakterystyczną zabudową lub zamieszkującą ją grupą społeczną lub etniczną. Często takie podziały kreowały się samorzutnie, a przez władze zostały zamieniane na okręgi administracyjne.

Ważna jest również reguła, według której miasto zostało podzielone na dzielnice. Na oficjalnej stronie Urzędu Miasta Jaworzna, ani w żadnym oficjalnym dokumencie nie zostały do tej pory jasno i szczegółowo wymienione dzielnice, z których składa się Jaworzno. Na potrzeby niniejszej pracy projektowej autor zastosował podział według komisji wyborczych, która wyszczególnia 17 jednostek.

Kolejny rozdział został podzielony na trzy podrozdziały.

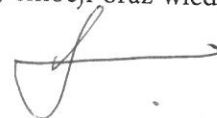
Pierwszy opisuje Jaworzno zarówno pod względem geograficznym jak i historycznym. Położenie geograficzne jest bardzo specyficzne. Jaworzno należy obecnie do województwa śląskiego natomiast do 1975 roku wchodziło w skład województwa krakowskiego. Zawsze związane było z Małopolską o czym świadczą również dokumenty potwierdzające jego najwcześniejszą lokację. Najstarszym źródłem pisanim wzmiankującym Jaworzno jest Przywilej Wisława z Kościelca — biskupa krakowskiego — pochodzący z 1238 roku.

Drugi podrozdział poświęcony edukacji w Jaworznie tłumaczy czemu tak ważnym elementem była jego bliskość z ziemią krakowską. Dzięki specyfice miasta, udało się uniknąć germanizacji i możliwe było istnienie polskiej szkoły podczas całego okresu rozbiorowego. Ciągłość polskiej edukacji w tym obszarze, z wykładowym językiem polskim trwa nieprzerwanie od niemalże 200 lat. Bogaty opis edukacji w Jaworznie tłumaczy czemu litera jest wspólną płaszczyzną i dużą inspiracją w projektach plakatów.

Ostatnią częścią drugiego rozdziału są opisy poszczególnych dzielnic. Krótka charakterystyka każdej z nich wskazuje na desygnaty, które posłużyły jako inspiracje do zakomponowania 18 unikalnych dzieł. Opisy zostały wzbogacone poglądowym materiałem ilustracyjnym, zarówno historycznym jak i współczesnym. W autorskiej pracy pewne cechy są bardziej wyostrezone poprzez subiektywny odbiór miejsc.

Powyższe elementy autor zbiera w całość i prezentuje w swoich projektach.

Projekty plakatów składające się na pracę doktorską są serią 18 utworów pod nazwą „typo-miasto”. Do ich stworzenia wykorzystana została między innymi opisana wcześniej tożsamość miasta, wynikająca z wizualnej i historycznej charakterystyki poszczególnych dzielnic. Przedstawione, w formie litericznych „kalamburów”, projekty są subiektywnym portretem miasta zbudowanym na podstawie osobistych doświadczeń, emocji oraz wiedzy

historycznej i kartograficznej. Obraz nie jest zdeterminowany formami architektonicznymi, ale również wydarzeniami i zjawiskami, które się tam odbywają jednorazowo lub występują cyklicznie. Dzięki temu projekty są tożsame z dzielnicami i obrazami je opisującymi. Przez odpowiedni dobór graficznych środków wyrazu podkreślona została tożsamość dzielnic, ich oryginalność i wyjątkowość w kontekście miasta Jaworzna.

Pierwsze plakaty dotyczą siedmiu dzielnic, które weszły w skład projektu miejskiego pn. „Jaworzno – miasto siedmiu rynków”. Dzięki zastosowanym formalnym zabiegom typograficznym dzieła akcentują indywidualność zarówno miejsca jak i jego graficznej, autorskiej interpretacji.

Każdy z plakatów jest unikalny i wprowadza do przestrzeni miasta konkretną wizualno-literniczą wartość. Jest podstawą do rozpoczęcia rozmowy nad szerszą płaszczyzną kształtowania tożsamości miejsca, poprzez odniesienie do społeczności lokalnych tworzących dzielnice, a składających się w jeden organizm. Grupą odbiorców projektu „typo-miasto” są mieszkańcy Jaworzna, jego dzielnic.

Jaworzno Głęboko